

Sygn. akt XXVIII C 100/21

POSTANOWIENIE

Dnia 02 kwietnia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIV Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Dawid – Birska

po rozpoznaniu w dniu 02 kwietnia 2021 roku w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa I. G.

przeciwko (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę ewentualnie o zapłatę oraz ustalenie

w przedmiocie wniosku powódki o zabezpieczenie roszczeń

postanawia:

I. udzielić zabezpieczenia roszczenia powódki I. G. o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego, wynikającego z umowy kredytu (...) hipoteczny nr (...), zawartej pomiędzy powódką a stroną pozwaną (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. w dniu 14 kwietnia 2008 roku, poprzez:

1. zawieszenie obowiązku spłaty rat kapitałowo – odsetkowych, wynikającego z powyższej umowy, na okres od dnia 12 marca 2021 roku do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie,
2. zakazanie stronie pozwanej złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu powyższej umowy w okresie od dnia 12 marca 2021 roku do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie,
3. zakazanie stronie pozwanej przekazywania informacji do Biura (...) oraz Systemu (...) o niespłacaniu rat kredytu wskutek ich zawieszenia w ramach postępowania zabezpieczającego w okresie od dnia 12 marca 2021 roku do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie;

II. oddalić wniosek o zabezpieczenie w pozostałym zakresie.

sędzia Katarzyna Dawid – Birska

Sygn. akt XXVIII C 100/21

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 02 kwietnia 2021 roku

W pozwie, złożonym w dniu 12 marca 2021 roku (data nadania przesyłki poleconej) powódka I. G. wniosła o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego, wynikającego z umowy kredytu Kredyt (...) hipoteczny nr (...), zawartej pomiędzy nią a stroną pozwaną (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną w dniu 14 kwietnia 2008 roku oraz o zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kwoty 450 373,89 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 listopada 2020 roku do dnia zapłaty – z uwagi na nieważność umowy kredytu, ewentualnie o zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kwoty 173 292,13 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 listopada 2020 roku do dnia zapłaty oraz

o ustalenie, że wskazane w pozwie postanowienia umowy kredytu stanowią niedozwolone postanowienia umowne i nie wiążą powódki.

Powódka wniosła jednocześnie o udzielenie zabezpieczenia zgłoszonych roszczeń poprzez:

- a. zawieszenie obowiązku spłaty rat kapitałowo – odsetkowych, wynikającego z w/w umowy kredytu na czas trwania postępowania, tj. od dnia wytoczenia powództwa do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie,
- b. zakazanie stronie pozwanej złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu powyższej umowy kredytu na czas trwania postępowania, tj. od dnia wytoczenia powództwa do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie,
- c. zakazanie stronie pozwanej przekazywania informacji do Biura (...) oraz Systemu (...) o niespłaceniu rat kredytu wskutek ich zawieszenia w ramach postępowania zabezpieczającego na czas trwania postępowania, tj. od dnia wytoczenia powództwa do dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek o udzielenie zabezpieczenia głównego roszczenia niepieniężnego o ustalenie zasługiwał na uwzględnienie w całości, zaś w pozostałym zakresie, dotyczącym żądania zabezpieczenia roszczenia głównego pieniężnego oraz roszczeń ewentualnych pieniężnego i niepieniężnego, podlegał oddaleniu.

Stosownie do art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 2 k.p.c.).

Aby wniosek o udzielenie zabezpieczenia został uwzględniony, muszą zostać spełnione łącznie obie wskazane przesłanki, a więc uprawdopodobnienie roszczenia oraz interesu prawnego. Brak uprawdopodobnienia chociażby jednej z nich skutkuje oddaleniem wniosku.

Roszczenie jest uprawdopodobnione, jeżeli prima facie istnieje znaczna szansa jego istnienia. Wymóg uprawdopodobnienia roszczenia wiąże się z koniecznością uprawdopodobnienia faktów, z których jest ono wywodzone. Należy przy tym zaznaczyć, że uprawdopodobnienie nie przesądza udowodnienia mogącego być podstawą do pozytywnego rozstrzygnięcia co do meritum sprawy. Istotą postępowania zabezpieczającego jest bowiem to, że Sąd dokonuje jedynie pobieżnej (wstępnej) analizy dostarczonego przez wnioskodawcę materiału dowodowego.

Drugą wymaganą kumulatywnie przez art. 730¹ k.p.c. podstawą zabezpieczenia jest interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Interes ten określa się jako obiektywną, w świetle obowiązujących przepisów, czyli wywołaną rzeczywistą koniecznością ochrony określonej sfery prawnej, potrzebę uzyskania orzeczenia sądowego o odpowiedniej treści, a jego brak uniemożliwi udzielenie uprawnionemu należytej ochrony prawnej (por. np. F. Zedler, Interes prawny jako podstawa zabezpieczenia roszczeń w postępowaniu cywilnym (w:) M. Jędrzejewska, T. Ereciński (red.), Studia z prawa postępowania cywilnego. Księga pamiątkowa ku czci Z. Resicha, Warszawa 1985, s. 325 i n.).

Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należyłą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę (art. 730¹ § 3 k.p.c.).

Dla uwzględnienia wniosku o zabezpieczenie niezbędne jest zatem zawnioskowanie takiego sposobu, który stwarza gwarancję udzielenia wnioskodawcy tymczasowej ochrony prawnej przy zastosowaniu właściwego sposobu

zabezpieczenia, który powinien uwzględniać nie tylko interes uprawnionego, ale również okoliczności sprawy ustalone w ramach rozpoznawania wniosku o zabezpieczenie.

Odnośnie zabezpieczenia roszczeń pieniężnych wskazać należy iż sposoby ich zabezpieczenia zostały enumeratywnie wymienione w art. 747 k.p.c. Przepis ten stanowi katalog zamknięty, co oznacza, że w razie wskazania przez wnioskującego o zabezpieczenie roszczenia pieniężnego sposobu niewskazanego w tym przepisie, wniosek będzie podlegał oddaleniu.

Stosownie zaś do treści art. 755 § 1 zd. 1 k.p.c., jeżeli przedmiotem zabezpieczenia nie jest roszczenie pieniężne, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. W szczególności sąd może unormować prawa i obowiązki stron lub uczestników postępowania na czas trwania postępowania (art. 755 § 1 pkt 1 k.p.c.).

Odnosząc się do pierwszej przesłanki zabezpieczenia, wskazać należy, iż powódka dla uprawdopodobnienia istnienia roszczeń, zgłoszonych w pozwie, załączyła do pozwu kopię umowy kredytu Kredyt (...) hipoteczny nr (...), zawartej pomiędzy nią a stroną pozwaną w dniu 14 kwietnia 2008 roku, uprawdopodobniając tym samym zawarcie umowy kredytu oraz jej treść. Ponadto w uzasadnieniu pozwu powódka przedstawiła ocenę prawną postanowień umowy kredytu oraz argumenty przemawiające – jej zdaniem – za uznaniem tej umowy za nieważną.

W § 2 ust. 1 Części Szczegółowej Umowy (dalej jako „CSU”) wskazano, że kwota kredytu udzielonego Kredytobiorcy przez (...) SA wynosi 154 443,77 CHF. W § 4 ust. 1 pkt 2 Części Ogólnej Umowy (dalej jako „COU”) wskazano, że kredyt jest wypłacany w walucie polskiej na finansowanie zobowiązań w Rzeczypospolitej Polskiej. W tym wypadku stosuje się kurs kupna dla dewiz obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego, według aktualnej Tabeli kursów (§ 4 ust. 2 COU). Stosownie do treści § 14 ust. 4 zd. 2 COU do obliczenia szacunkowego całkowitego kosztu kredytu – przy przeliczeniu kwot wyrażonych w walucie kredytu na równowartość kwot wyrażonych w walucie polskiej – (...) SA stosuje kurs sprzedaży dla dewiz, zgodnie z aktualną Tabelą kursów, obowiązujący w chwili rejestracji umowy w systemie informatycznym (...) SA. Stosownie do § 22 ust. 2 pkt 1 COU spłata zadłużenia Kredytobiorcy miała być dokonywana poprzez pobieranie środków z jego rachunku w walucie polskiej w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty spłaty kredytu w walucie wymiennej, w której udzielony jest kredyt, przy zastosowaniu kursu sprzedaży dla dewiz, obowiązującego w (...) SA w dniu spłaty rat kredytu, według aktualnej Tabeli kursów. W § 1 ust. 14 COU wyjaśniono, że przez Tabelę kursów należy rozumieć Tabelę kursów (...) SA obowiązującą w chwili dokonywania przez (...) SA określonych w umowie przeliczeń kursowych, dostępną w (...) SA oraz na stronie internetowej (...) SA.

Z powyższego wynika zatem, iż pomimo określenia kwoty kredytu w CHF wypłata kredytu miała nastąpić w PLN według kursu kupna dla dewiz oraz jego spłata miała nastąpić także w PLN z tym, że według kursu sprzedaży dla dewiz. Przy czym zarówno kurs kupna jak i kurs sprzedaży walut określał każdorazowo, jednostronnie Bank w Tabeli kursów. Umowa nie określała zaś w żaden sposób zasad ustalania tych kursów przez Bank. Nie jest zatem wiadomo, jakimi kryteriami pozwany Bank kierował się, ustalając własne kursy w tworzonej przez siebie Tabeli kursów. Druga strona umowy (kredytobiorca) nie miała więc możliwości zweryfikowania tego, czy kursy walut zostały ustalone przez Bank zgodnie z zasadami, skoro zasady te nie zostały w ogóle sformułowane. Takie ukształtowanie postanowień umownych oznaczało zatem, iż wyłącznie jednej stronie umowy przyznano nieograniczone uprawnienie do określenia wysokości kursów waluty, na podstawie których ustalone miało być zarówno saldo kredytu jak i wysokość rat.

Wobec powyższego, stwierdzić należało, iż takie ukształtowanie postanowień umownych może prowadzić do stwierdzenia nieważności umowy z powodu jej sprzeczności z ustawą (art. 58 § 1 k.c.), polegającej na naruszeniu granic swobody umów (art. 353¹ k.c.) poprzez przyznanie Bankowi uprawnienia do jednostronnego ustalania wysokości świadczenia, jakie Bank ma spełnić na rzecz kredytobiorcy w wykonaniu umowy kredytu oraz wysokości świadczenia, jakie kredytobiorca zobowiązany był spełnić na rzecz Banku, aby wywiązać się z obowiązku zwrotu wykorzystanego kredytu. Takie ukształtowanie stosunku zobowiązaniowego mogłoby być uznane za naruszające jego istotę, gdyż wprowadzałoby do stosunku zobowiązaniowego element nadrzędności jednej ze stron i podporządkowania drugiej strony bez odwołania do jakichkolwiek obiektywnych kryteriów zakreślających granice swobody jednej ze stron.

Na marginesie dodać należy, iż nawet jeżeli przyjąć, że kwestionowane postanowienia umowne nie byłyby sprzeczne z ustawą, to można by uznać, że stanowią one klauzule abuzywne, a więc że nie wiążą one konsumenta (art. 385¹ § 2 k.c.), przy czym po wyeliminowaniu z umowy abuzywnego mechanizmu indeksacji nie byłoby możliwe dalsze obowiązywanie umowy kredytu zgodnie z jej pozostałą treścią, a więc usunięcie tych klauzul prowadziło do konsekwencji do upadku (nieważności) całej umowy.

W ocenie Sądu, powódka uprawdopodobniła również istnienie interesu prawnego w zgłoszeniu żądania o ustalenie (art. 189 k.p.c.). Tylko bowiem rozstrzygnięcie żądania o ustalenie definitywnie zakończy niepewność stanu prawnego istniejącego pomiędzy stronami, a dotyczącego ważności umowy kredytu. Jedynie ustalające orzeczenie sądu znieśli wątpliwości stron i zapobiegnie dalszemu sporowi co do żądań Banku wynikających z tej umowy.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż powódka uprawdopodobniła istnienie roszczenia.

Odnosnie drugiej przesłanki udzielenia zabezpieczenia, wskazać należy, iż ustalając istnienie interesu prawnego, określanego jako „potrzeba” udzielenia zabezpieczenia, Sąd powinien kierować się kryteriami obiektywnymi, zwracając uwagę na całokształt okoliczności danej sprawy, a nie kryteriami subiektywnymi, stanowiącymi subiektywne odczucia uprawnionego o potrzebie udzielania zabezpieczenia w danym przypadku (zob. Kodeks postępowania cywilnego. Tom IV. Komentarz art. 730-1095¹ red. Prof. Dr hab. Andrzej Marciniak).

Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Celem zabezpieczenia jest udzielenie tymczasowej ochrony prawnej podmiotom potrzebującym, interes prawny istnieje w przypadku, gdy zachodzi potrzeba zapewnienia uprawnionemu "należytej ochrony prawnej", zanim uzyska on ochronę definitywną (ostateczną), czyli zanim zostanie osiągnięty cel postępowania w sprawie, w związku, z którym następuje udzielenie zabezpieczenia. Z kolei "należyta ochrona prawna" polega na usunięciu naruszenia albo zagrożenia naruszenia praw uprawnionego (por.: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 lipca 2013 roku, w sprawie I ACz 1182/13, LEX nr 1342337; postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 08 lutego 2013 roku, w sprawie I ACz 181/13, LEX nr 1283522).

Dodać należy, iż stosownie do treści art. 755 § 2¹ k.p.c. - dotyczącego zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych – przepisu art. 731 k.p.c. nie stosuje się, jeżeli zabezpieczenie jest konieczne dla odwrócenia grożącej szkody lub innych niekorzystnych dla uprawnionego skutków.

Powódka, uzasadniając wniosek o zabezpieczenie, podała, że spełnianie przez nią świadczeń, co do których na obecnym etapie postępowania uznać należałoby, że nie mają oparcia w umowie, doprowadziły do niezasadnego jej obciążenia oraz bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej, zwiększając skalę rozliczeń koniecznych w przypadku stwierdzenia nieważności umowy. W ocenie powódki, dalsze wykonywanie przez nią umowy w oparciu o przesyłane przez stronę pozwaną harmonogramy spłaty konstruowane w oparciu o nieważną umowę, powiększa szkodę w jej majątku. Natomiast brak unormowania praw i obowiązków stron na czas trwania postępowania mógłby narazić ją na straty finansowe, biorąc pod uwagę fakt, że regularnie będzie spłacać ona raty kapitałowo – odsetkowe na rzecz strony pozwanej na podstawie umowy, która z dużym prawdopodobieństwem może zostać uznana za nieważną.

Sąd uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy powódka uprawdopodobniła interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, zgłoszonego roszczenia głównego o stwierdzenie nieważności umowy.

W ocenie Sądu, zabezpieczenie powyższego roszczenia powódki w sposób opisany we wniosku konieczne jest dla odwrócenia skutków niekorzystnych dla powódki (art. 755 § 2¹ k.p.c.). Zauważyć należy, iż w przypadku ustalenia, że umowa kredytu jest nieważna, strony zobowiązane będą do zwrotu wzajemnych świadczeń (teoria kondykcji). Kwota kredytu wypłaconego powódce wynosiła 358 287,92 zł, natomiast powódka od dnia uruchomienia kredytu spłaciła na rzecz Banku łącznie kwotę 534 024,55 zł, a więc kwotę znacznie przewyższającą wypłacony jej kredyt (co wynika z zestawienia spłat – k. 47 – 51). Skoro kwota wypłacona powódce przez Bank jest niższa od kwoty dokonanych przez

nią spłat, a obecnie powódka dokonywałaby spłat ponad wypłacony jej kredyt, to w ocenie Sądu stanowi to argument za zawieszeniem obowiązku spłaty rat kapitałowo-odsetkowych do czasu zakończenia niniejszego postępowania.

W ocenie Sądu, wskazane we wniosku sposoby zabezpieczenia – w zakresie roszczenia głównego o ustalenie – polegające na: zawieszeniu obowiązku powódki spłaty rat kredytu oraz zakazaniu stronie pozwanej złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu przedmiotowej umowy i przekazywania do stosownych rejestrów informacji o niespłacaniu przez powódkę rat kredytu wskutek ich zawieszenia, do czasu prawomocnego zakończenia niniejszego postępowania – mające na celu „zakonserwowanie sytuacji stron istniejącej w momencie wszczęcia postępowania” – uwzględniają interesy obu stron postępowania w takiej mierze, aby powódce zapewnić należytą ochronę, zaś strony pozwanej nie obciążać ponad potrzebę (art. 730¹ § 3 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w pkt I sentencji postanowienia.

W pkt II sentencji postanowienia Sąd oddalił wniosek w pozostałym zakresie, a więc co do zabezpieczenia w opisany wyżej sposób także głównego roszczenia pieniężnego oraz roszczeń ewentualnych.

Odnosnie wniosku o zabezpieczenie roszczenia pieniężnego zgłoszonego jako żądanie główne powtórzyć należy, iż katalog sposobów zabezpieczenia roszczeń pieniężnych, określony w art. 747 k.p.c., jest zamknięty. Natomiast podane we wniosku o zabezpieczenie sposoby zabezpieczenia nie zostały wymienione w tym katalogu. Z tego względu wniosek ten podlegał oddaleniu.

Odnosnie wniosku o zabezpieczenie roszczeń pieniężnego i niepieniężnego, zgłoszonych jako żądania ewentualne, wskazać należy, iż wobec ustalenia, że powódka uprawdopodobniła istnienie roszczenia głównego o ustalenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia tego roszczenia, wniosek o zabezpieczenie roszczeń ewentualnych stał się bezprzedmiotowy. Sąd orzekający w niniejszym składzie podziela stanowisko, wyrażone w uzasadnieniu postanowienia Sądu Apelacyjnego w Bydgoszczy z dnia 12 listopada 2015 roku, w sprawie II Cz 752/15 oraz w uzasadnieniu postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 03 września 2012 roku, w sprawie I ACz 1198/12, zgodnie z którym w przypadku konstrukcji powództwa z roszczeniem "ewentualnym", Sąd rozpoznaje żądanie "ewentualne" i orzeka o nim dopiero po oddaleniu głównego żądania pozwu. Ocena zatem zasadności roszczenia ewentualnego możliwa jest dopiero po stwierdzeniu przez sąd, iż brak jest podstaw do uwzględnienia roszczenia głównego. W takiej zaś sytuacji przyjęcie, że uprawnieni uprawdopodobnili roszczenie zasadnicze, prowadzi do wniosku, że roszczenie ewentualne w ogóle nie podlega ocenie pod kątem spełnienia przesłanek art. 730¹ § 1 k.p.c. Roszczenie ewentualne nie może w postępowaniu o zabezpieczenie stanowić podstawy oceny pod kątem art. 730¹ § 1 k.p.c., albowiem zyskuje ono na znaczeniu dopiero po stwierdzeniu niezasadności roszczenia głównego, co może nastąpić tylko w postępowaniu toczącym się przed Sądem rozpoznającym sprawę, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

Warszawa, dnia 08 maja 2021 roku.